

KARAYOLU İLE TEHLİKELİ MADDE TAŞIMACILIĞI (ADR)

Giriş

Tehlikeli Maddeler; doğal özellikleri veya taşıma esnasındaki durumları sebebiyle; genel emniyet ve düzeni, özellikle umumu, önemli malları, insanları, hayvanları ve çevreyi tehlike sokan madde ve nesnelerdir.

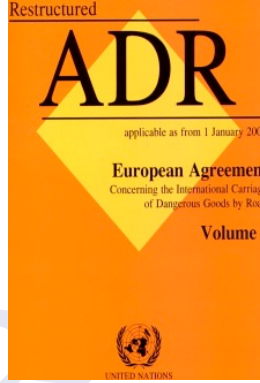
ADR

Anlaşması

Orijinal Adı: ACCORD EUROPÉEN RELATIF AU TRANSPORT INTERNATIONAL DES MARCHANDISES DANGEROUS PAR ROUTE

İngilizce: EUROPEAN AGREEMENT CONCERNING THE INTERNATIONAL CARRIAGE OF DANGEROUS GOODS BY ROAD

Türkçe: ULUSLARARASI KARAYOLLARINDA TEHLİKELİ MADDELERİN TAŞINMASINA DAİR AVRUPA ANLAŞMASI

Tehlikeli Maddelerin Uluslararası Karayolu Taşınmasına Dair Avrupa Anlaşması (ADR), Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) tarafından düzenlenmiş bir konvansiyon olup, taraf ülkelerin toprakları üzerinden ya da sınırları arasında gerçekleştirilen tehlikeli madde taşımalarını kapsamaktadır. ADR Konvansiyonu 30 Eylül 1957 tarihinde Cenevre'de imzalanmış ve 29 Ocak 1968 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

ADR, devletler arası bir anlaşma olup, genel ve devletler üstü bir uygulatıcı merci bulunmamaktadır. Uygulamada, karayolu denetimleri devletler tarafından gerçekleştirilmekte ve anlaşma hükümlerine uyulmadığı takdirde ihlal edenlere karşı ulusal makamlar tarafından kendi iç mevzuatlarına göre yasal işlem uygulanmaktadır. Zira ADR Anlaşması bizzat para cezası öngörmemektedir.

ADR Anlaşması, belli sayıda istisna hariç olmak üzere, söz konusu anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi koşuluyla karayolu araçlarıyla uluslararası tehlikeli madde taşımacılığı yapılabileceğini öngörmektedir. Tehlikeli maddelerin ADR kapsamında sınırlandırılmasına yönelik sistem, BM Tavsiye kararlarını yakından takip etmektedir.

Yapısı

Konvansiyonun 9 bölüme ayrılmış olup, A ve B eklerinden oluşmaktadır. Konvansiyonun yapısı şu şekildedir:-

Ek- A: Genel Hükümler ve tehlikeli maddeler ve nesnelere için genel hükümler

Bölüm 1	Genel Hükümler (muafiyet, tanımlar vb.)		
Bölüm 2	Tehlikeli Madde Sınıfları		
Bölüm 3	Tehlikeli Madde Listesi ve sınırlı ambalajlanmış tehlikeli maddeler (Limited Quantities- LQ)	miktarda (Limited)	ADR
Bölüm 4	Ambalajlama, IBC v.b ilişkin hükümleri		RID
Bölüm 5	Sevkiyat Kuralları (işaretleme, etiketleme ve dokümantasyon)		IMDG-Code
Bölüm 6	Ambalajların yapımı ve testlerine yönelik zorunluluklar,(IBC), büyük ambalajlar ve tanklar		
Bölüm 7	Taşıma, yükleme, boşaltma ve elleçleme koşullarına ilişkin hükümler		
EK- B: Nakliye teçhizatı ve taşımalara ilişkin hükümler			
Bölüm 8	Araç ekibi, teçhizatı, faaliyeti ve dokümantasyonuna yönelik zorunluluklar		ADR
Bölüm 9	Araçların yapımı ve onayına ilişkin zorunluluklar		

RID= demiryolu ile tehlikeli maddelerin taşınması, IMDG- Code= denizyolu ile tehlikeli maddelerin taşınmasıdır.

Genel hükümler ve tanımları içeren Bölüm 1, Konvansiyonun önemli bir bölümüdür; zira diğer bölümlerde kullanılan tüm terimlerin açıklamalarını ortaya koymakta ve muafiyet olasılıklarının yanı sıra başka düzenlemelerin uygulanabilirliği dahil olmak üzere ADR Konvansiyonunun kapsamı ve geçerliliğini net bir şekilde tanımlamaktadır. Ayrıca bu bölümde eğitim, anlaşma hükümlerinden ayrılma ve geçici tedbirlerle birlikte tehlikeli madde taşımacılığı zincirindeki çeşitli paydaşların güvenliğe ilişkin yükümlülüklerini tanımlayan hükümler de yer almaktadır. Güvenlik danışmanlarına yönelik zorunluluklar dahil, güvenlik zorunluluklarının yerine getirilmesini destekleyen kontroller ve diğer tedbirlere ilişkin hükümler de ayrıca dahil edilmiştir.

Yeniden düzenlenmiş ADR Konvansiyonunun önemli bir kısmı BM rakamlarına ait sayısal düzende sıralanmış tehlikeli maddeler listesi içeren ve Bölüm 3.2'de yer alan A Tablosudur. Bir tehlikeli maddenin ya da nesnenin UN- Numarası belirlendiğinde, bu tablodan bu madde ya da nesnenin taşınabilmesi için özel zorunlulukların neler olduğu ve hangi bölümlerde yer aldığı bulunabilir. Ancak çeşitli bölümlerde yer alan genel zorunluluklar ya da sınıfa dayalı gerekliliklerin özel zorunluluklara ek olarak uygulanacağı unutulmamalıdır.

Belli tehlikeli maddelere verilmiş olan UN- Numaralarını gösteren bir alfabetik endeks Genel Sekterelik tarafından hazırlanarak Bölüm 3.2 Tablo B'ye eklenmiştir. Bu sayede BM numarası bilinmediği zamanlarda Tablo A'ya ulaşmanın kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Değişiklikler ADR Konvansiyonuna taraf ülkeler her 6 ayda bir toplanır ve Konvansiyonda yapılabilecek değişiklikler hakkında fikir alışverişlerinde bulunup karar alırlar. Teknolojideki gelişmeler, değişen sanayi uygulamaları gibi değişen koşullar dikkate alınarak kabul edilen bu değişiklikler ışığında Konvansiyon her 2 senede bir yenilenmektedir. Şu an için 2005 versiyonu geçerli olup, 2007 versiyonu, 1 Ocak 2007 tarihi itibarı ile 6 aylık bir geçiş süresi öngörülerek yürürlüğe girecektir.

Amaç Karayoluyla uluslararası taşımacılıkta güvenliğin artırılması,

Tehlikeli maddelerin taşınmasına ilişkin BM Tavsiyelerine (UN Recommendations) dayanarak tehlikeli atıklar dahil olmak üzere tehlikeli malların sınıflandırılması, paketlenmesi, etiketlenmesi ve test edilmesiyle alakalı hükümlerin, diğer taşıma şekilleri ile uyumlu biçimde ortaya koyulması,

Karayoluyla tehlikeli mal taşıyan araçların yapımı, donanımı ve işleyişine yönelik koşulların ortaya konmasıdır.

Yasal Kapsamı

Tüm Birleşmiş Milletler, BM Avrupa Ekonomik Konseyi (UN/ECE) Üye Ülkelerine ve diğer Avrupa ülkelerinin yanı sıra BM AEK faaliyetlerine katılmaya çağrılan BM üyesi ülkelere açıktır.

Önemli

Maddeleri

Anlaşmanın 2. Maddesine göre, A Eki ile taşınması yasaklanan tehlikeli maddeler uluslararası taşımalarda kabul edilmezken, diğer tehlikeli maddelerin uluslararası taşınması aşağıdakilere uyulması koşuluyla mümkün olacaktır:

- Söz konusu maddeler, özellikle de bunların ambalajlanması ve etiketlenmesine yönelik olarak A Ekinde ortaya konan koşullar,
- Söz konusu maddeleri taşıyan araçların yapımı, donanımı ve çalıştırılmasına yönelik olarak B Ekinde ortaya konan koşullar.

Bununla beraber, ADR Konvansiyonu 4. Madde uyarınca her bir Sözleşme Tarafı taşıma esnasındaki güvenlik dışındaki sebeplerle topraklarına tehlikeli malların girişini düzenleme ya da yasaklama hakkını saklı tutar. Sözleşme Tarafları ayrıca ikili ya da çok taraflı anlaşmalar ile, A Eki ile taşınması yasaklanmış bazı maddelerin belli koşullara tabi olarak kendi toprakları üzerinde uluslararası olarak taşınmasını ya da A Ekine göre uluslararası olarak taşınmalarına müsaade edilmiş olan tehlikeli maddelerin A ve B Eklerinde belirtilen koşullardan daha az katı koşullarda kendi topraklarında taşınmasını düzenleme hakkını saklı tutar.

Üye Devletler

2007 itibariyle

27Avrupa Birliği Ülkesi- Almanya, Fransa, İtalya, Malta

15 AB dışı ülke- Rusya, İsviçre, Arnavutluk, Azerbaycan,.....

1 Kuzey Afrika ülkesi- Fas

Toplam 43 ülke

Türkiye henüz üye değil. Ancak, 06.12.2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Karar No.: 54534 ile Türkiye'nin ADR Konvansiyonuna taraf olunması uygun bulunmuştur. Türkiye'nin yeni "Karayoluyla Tehlikeli Madde Taşıma Yönetmeliği" 2007 yılında çıkacağı tahmin edilmektedir. Avrupa Birliği ile müzakere sürecinde Ulaştırma görüşmelerinde ADR Konvansiyonuna taraf olmak ve gereklerini yerine getirmek ana şartlardan bir tanesidir- (AB Direktif 94/55).

AB

ve ADR

Uluslararası taşımalarda uyumun sağlanması ve Avrupa Birliği içerisinde serbest ticaretin kesintisiz şekilde işlemesi amacıyla ADR Konvansiyonu'nun A ve B Ekleri, AB Üye Ülkeleri tarafından birbirlerinin toprakları üzerinden ve arasında gerçekleştirilen tehlikeli madde taşımalarının düzenlenmesinin temel dayanağı olarak kabul edilmiştir. Karayoluyla tehlikeli madde taşımacılığına ilişkin olarak Üye Ülkelerin yasalarının uyumlaştırılmasına yönelik 21 Kasım 1994 tarihli ve 94/55/AB sayılı Konsey Yönergesi uyarınca ADR, 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren AB Üye Ülkeleri içerisindeki ve arasındaki tehlikeli madde taşımaları – radyoaktif maddeler

dahil- için geçerli hale gelmiştir. 94/55/AB sayılı Yönerge 2000/61/AB sayılı Yönerge ile güncellenmiş bulunmaktadır.

Sınıflar Tehlikeli Maddeler 9 Sınıfta toplanmaktadır

Sınıf 1- Patlayıcı Madde ve Nesnelere

Sınıf 2.1- Yanıcı Gazlar

Sınıf 2.2- Yanıcı ve zehirli olmayan gazlar

Sınıf 2.3- Zehirli Gazlar

Sınıf 3- Yanıcı Sıvı Maddeler

Sınıf 4.1- Yanıcı Katı Maddeler

Sınıf 4.2- Kendi kendine Yanan Maddeler

Sınıf 4.3- Su ile temasında yanıcı gaz çıkaran maddeler

Sınıf 5.1- Yakıcı (oksitleyici) Maddeler

Sınıf 5.2- Organik Peroksitler (2007'de yılında değişmiştir. Alt sarı/ üst kırmızı ve ortada alev)

Sınıf 6.1- Zehirli Maddeler

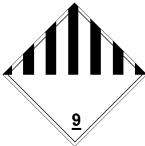
Sınıf 6.2- Bulaşıcı Maddeler

Sınıf 7- Radyoaktif Maddeler

Sınıf 8- Aşındırıcı Maddeler

Sınıf 9- Farklı tehlikeleri olan Madde ve Nesnelere

Tablo A

Bölüm 3.2 Tablo A, ADR'nin en temel tablosudur. Bu tablo tüm mevcut tehlikeli maddeleri ve nesnelere UN Numarasına göre sıralar. Tüm madde ve madde grupları dört haneli UN Numaralarına göre yapılandırılmıştır. Örneğin; UN 1202 Mazot, UN 1203 Benzin, UN 1830 Kükürt Asidi gibi.

Her tehlikeli maddenin en önemli ve ayırt edici özellikleri tabloda kodlanmış şekilde verilmiştir. Örneğin; sınıflandırma, etiketlendirme, paketlenme talimatları gibi.

Örnek: Methanol

<i>UN No.ı</i>	<i>İsim ve Tanımlama</i>	<i>Sınıf</i>	<i>Sınıf Kodu</i>	<i>Paketleme Grubu</i>	<i>Etiket</i>
	3.1.2	2.2	2.2	2.1.1.3	5.2.2
(1)	(2)	(3a)	(3b)	(4)	(5)
1230	METHANOL	3	FT1	II	3+6.1

<i>Paket</i>				
<i>Özel Koşullar</i>	<i>Limited quantities</i>	<i>Paketleme Talimatı</i>	<i>Özel paketleme koşulları</i>	<i>Birlikte paketleme koşulları</i>
3.3	3.4.6	4.1.4	4.1.4	4.1.10
(6)	(7)	(8)	(9a)	(9b)
279	LQ0	P001 IBC02		MP19

<i>UN portafit tank</i>		<i>ADR tank</i>		
<i>Talimat</i>	<i>Özel koşullar</i>	<i>Tanker kodu</i>	<i>Özel koşullar</i>	<i>Taşımada kullanılacak tanker</i>
4.2.4.2	4.2.4.3	4.3	4.3.5, 6.8.4	9.1.1.2
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
T7	TP2	L4BH	TU15, TE1	FL

<i>Taşıma için özel koşullar</i>					
<i>Taşıma kategorisi</i>	<i>Paketler</i>	<i>Dökme</i>	<i>Yükleme, boşaltma, taşıma</i>	<i>İşletme</i>	<i>Tehlike Numarası</i>
1.1.3.6	7.2.4	7.3.3	7.5.11	8.5	5.3.2.3
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
2			CV13, CV28	S2, S19	336

Bu örnek UN 1230 Methanol taşımak için gerekli tüm şartları ve özellikleri göstermektedir. Örneğin, sütun (4) paketleme grubu II'ye işaret etmektedir.

Bu maddeye ilişkin talimatlar ADR 2.1.1.3 bulunur ve aşağıdaki gibidir:-

Paketleme Grubu I	Yüksek tehlikeli madde
Paketleme Grubu II	Orta tehlikeli/tehlikeli madde
Paketleme Grubu III	Az tehlikeli madde

Limited quantities (LQ) (Sınırlı Miktar) 7 no'lu sütunda gösterilmektedir. Bu durum Methanol için herhangi istisna olmadığını ifade etmektedir. 8 No'lu sütunda ise, paketleme talimatı, ADR 4.1.4'deki P001 ve IBC02 verilmektedir. Bu da Methanol'ün maksimum kapasitesi 450 Litre olan çelik variller ile taşınabileceği anlamına gelmektedir.

Katılımcıların sorumlulukları

Tehlikeli madde taşınmasına katılan tarafların sorumlulukları ADR'de tarif edilmiştir (Bölüm 1.3, 1.4). (Gönderen, Taşıyan, Araç sahibi, Yükleyen vs.)

İstisnalar

Tehlikeli maddelerin taşınması bazı özel durumlarda ADR hükümlerinden muaftır. Örneğin tehlikeli maddeler;

- kişisel ihtiyaçlar için taşınıyorsa, (herkesin kolayca temin edebileceği, uygun paketlenmiş (sızıntı yapmayacak güvenli) tehlikeli maddeler)
- makinaların içinde bulunuyor ve çalışmalarını sağlıyorsa
- Limited quantities (sınırlı miktar) ve ADR 1.1.3.6'ye göre yapılan taşımalar (tanker ve dökme taşımaları hariç)
- acil durumlara müdahale

Genelde, tehlikeli maddeler küçük paketler veya sınırlı miktar (limited quantities-LQ) içerisinde taşınıyorsa ADR hükümlerine tabi değildir.

Örneğin

20.000 adet 1'er Litre şişeler içinde Aseton'un taşınması ADR hükümlerine tabi değildir; ancak aynı miktar tanker ile taşınıyorsa ADR hükümlerine girmektedir.

Multi-modal

Taşıma

Eğer karayolu ile yapılan bir tehlikeli madde taşınması başka bir taşıma modu ile devam edecekse, örneğin taşıma denizyolu ile devam edecekse, bu durumda yeni taşıma modunun hükümleri geçerli olup, taşımanın bu bölümünde sözkonusu kurallar ADR'nin yerine geçmektedir.

Taşımanın denizyolu ile devam etmesi durumunda "konteyner paketleme sertifikası-İMO Belgesi" (container packing certificate) araçta bulunması gerekmektedir.

Tehlikeli

Atıklar

Tehlikeli atıklar da, ADR kapsamında bulunan diğer tehlikeli maddeler gibi dikkate alınır, içerdiği tehlikeli maddeye göre sınıflandırılırlar. Buna rağmen, ADR kurallarına ek olarak, uluslararası ve ulusal çevre kanunları da tehlikeli atıklar için farklı tanımlamalar yapabilir, dokümanlarında (atık belgesi) ilave olarak da atığın nakli, orjini ve imha noktasının belirtilmesini isteyebilir. Ülkemizde atıkların taşınması 'Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği' çerçevesinde yapılır. (Çevre ve Orman Bakanlığı 14.03.2005 tarihli ve 25755 sayılı Yönetmelik)

UN onaylı

Paketleme

Tüm maddeler UN onaylı ambalajlarda paketlenmek zorundadır. Bu işaret aşağıda gösterilmiş olup, test detaylarını, üretim tarihi, onaylayan ülke vb. içeren bir kodlama sistemi ardında yer almaktadır. Örneğin;

1 A 2 / Y 51 / S / D / 91 / 456 N (katı maddeler için uygun bir varil)

1A2 :	çelikten yapılmış varil, çember kapaklı
Y :	paketleme grubu II ve III
51 :	brüt ağırlığı
S :	S= Solid= katı maddeler için uygun (sıvı madde yüklenemez)
D :	Almanya onaylı
91 :	üretim tarihi
456 :	ambalajın kayıt no'su
N :	üretici firmanın kodu

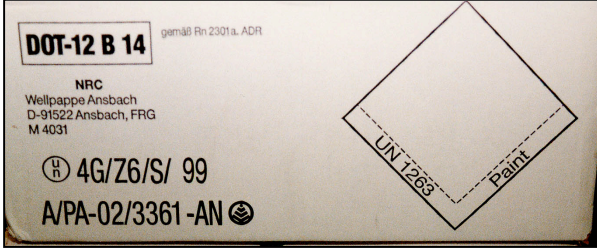
Her ambalaj 5 no'lu s'utunda (ADR Konvansiyonu Tablo 3.2 A) belirtilen etiketleri ve UN-Numarasını taşimalıdır. IBC'lerde (Intermediate Bulk Containers) bu işaretler çift tarıflı olmalıdır.

ADR Ambalaj rnekleri

Paket Kodlama Örnekleri

UN 1992

UN 1992

IBC etiketlendirilmesi

**Taşıma
Evrakları**

Tüm ADR sevkیاتlarında mutlaka taşıma evrağı bulunmalıdır. ADR'ye göre bu evrağın belirli bir formatı bulunmamaktadır, buna rağmen aşağıda gösterilen belirli detayları içermelidir. Gönderen, taşıyana hazırlanması için gerekli tüm bilgiyi taşıma başlamadan önce yazılı olarak bildirmelidir.

Evrak üzerindeki tanımlar, ADR sınıflandırmalarındaki tanımlara birebir uygun olmalıdır. Maddenin ismi ADR 3.2 bölümünde belirtilen isim olmalı, UN-Numarası içermeli, sınıfı yazılmalı, paketleme grubu belirtilmeli (varsa).

Örneğin,

2821 Phenol solution, 6.1, II

Tanımların ardında yüke ilişkin diğer bilgiler bulunmalıdır:

- paketlerin adedi ve açıklaması,
- paketlerin ağırlıkları (patlayıcı maddeler ve gazlar için net ağırlık)
- Gönderen ve Alıcının Adı ve irtibat bilgileri

Taşıma evrağı gönderen ülkenin resmi dilinde yazılmalıdır. Bu dil İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinden değilse, bu dillerden birisinde yazılmış ikinci bir taşıma evrağı hazırlanmalıdır.

**Konteyner
Paketleme
Sertifikađı**

Keza tehlikeli maddeler ile yüklenmiş bir konteyner/araç taşıması denizyolu ile devam edecekse, yüklenen tarafından yükün konteynerin içerisine emniyetli bir şekilde ve doğru yüklendiğini gösteren bir sertifika ibraz edilmelidir. (IMO-Dangerous Goods Declaration)

MULTIMODAL DANGEROUS GOODS FORM

1. Shipper / Consignor /Sender		2. Transport document number		
		3. Page 1 of Pages		4. Shipper's reference
		5. Freight Forwarder's reference		
6. Consignee		7. Carrier (to be completed by the carrier)		
		SHIPPER'S DECLARATION I hereby declare that the contents of this consignment are fully and accurately described below by the proper shipping name, and are classified, packaged, marked and labelled/ placarded and are in all respects in proper condition for transport according to the applicable international and national governmental regulations.		
8. <i>This shipment is within the limitations prescribed for:</i> PASSENGER AND CARGO AIRCRAFT		9. Additional handling information		
10. Vessel / flight no. and date	11. Port / place of loading			
12. Port / place of discharge	13. Destination			
14. Shipping marks (kg) Net mass Cube (m ³)		* Number and kind of packages; description of goods		Gross mass
15. Container identification No./ vehicle registration No.	16. Seal number (s)	17. Container/vehicle size & type	18. Tare (kg)	19. Total gross mass (including tare) (kg)

CONTAINER/VEHICLE PACKING CERTIFICATE I hereby declare that the goods described above have been packed/loaded into the container/vehicle identified above in	21. RECEIVING ORGANISATION RECEIPT Received the above number of packages/containers/trailers in apparent good order and condition unless stated hereon: RECEIVING ORGANISATION REMARKS:	
Accordance with the applicable provisions **		
MUST BE COMPLETED AND SIGNED FOR ALL		
CONTAINER/VEHICLE LOADS BY PERSON RESPONSIBLE FOR PACKING/LOADING		
20. Name of company	Haulier's name	22. Name of company (OF SHIPPER PREPARING THIS NOTE)
Name / Status of declarant	Vehicle reg. no.	Name / Status of declarant
Place and date	Signature and date	Place and date
Signature of declarant	DRIVER'S SIGNATURE	Signature of declarant

MULTIMODAL DANGEROUS GOODS FORM

Continuation

1. Shipper / Consignor / Sender 14. Shipping marks Gross mass (kg) Net mass Cube (m ³)	2. Transport document number	
	3. Page 1 of Pages	4. Shipper's reference
	5. Freight Forwarder's reference	
* Number and kind of packages; description of goods		

* FOR DANGEROUS GOODS: you must specify: proper shipping name, hazard class, UN no., packing group (where assigned) and any other element of information required under applicable national and international regulations

Sürücü

Talimatları

(Yazılı Talimat) Sürücüye mutlaka taşıdığı tehlikeli maddeye ilişkin talimatlar verilmelidir. Yazılı talimat aşağıdaki bilgileri mutlaka içermelidir:

- Taşınan tehlikeli maddenin ismi/ tanımı
- Sınıfı, UN- Numarası
- Maddenin sebep olabileceği tehlikeler
- Tehlikeli anında yapılması gerekenler, araçta bulunması gereken sürücü için en az kişisel koruma teçhizatı

Yazılı talimat kabin içerisinde görünür bir yerde olmalıdır. Sürücü, yazılı talimatını yola çıkmadan önce okumalı ve içinde yazılanları bilmelidir. Yazılı talimat yükün yüklendiği ülkenin, geçilen ülkenin, varılan ülkenin ve sürücünün anlayabileceği dilde olmalıdır. Gönderen yazılı talimatının içeriğini Taşıyana iletmelidir. Gönderen içeriğinden sorumludur. Sürücünün eline geçmediyse, yazılı talimatı sürücüye yükleyen vermek zorundadır.

ADR Araç

Uygunluk Belgesi

Tablo A'da belirtilen araçların uygunlukları onaylı olmalıdır. ADR uygunluk belgesi, aracın ADR Bölüm 9'da belirtilen şartlarını yerine getirdiğini göstermektedir.

FL (yanıcı maddeler sıvı, gaz vb. uygun maddeler için.), **OX** (hidrojen peroksit sulu çözeltisi vb. uygun maddeler için ve **AT** (FL ve OX dışındaki maddeler için uygun) kısaltmaları tankerler için kullanılmakta, **EX/II** ve **EX/III** patlayıcı madde taşıyacak olan araçlar için kullanılmaktadır.

Sözkonusu uygunluk belgesi ülkenin makamları tarafından verilmekte olup, bir yıl geçerlidir. Örneğin Almanya'da TÜV.

**ZULASSUNGSBESCHEINIGUNG FÜR FAHRZEUGE
ZUR BEFÖRDERUNG BESTIMMTER GEFÄHRLICHER GÜTER**

Mit dieser Bescheinigung wird bestätigt, dass das nachstehend bezeichnete Fahrzeug die Anforderungen des Europäischen Übereinkommens über die internationale Beförderung gefährlicher Güter auf der Straße (ADR) erfüllt.

1. Bescheinigung Nr.:	2. Fahrzeughersteller:	3. Fahrzeug-Ident.-Nr.:	4. amtl. Kennz. (wenn vorhanden):

5. Name und Betriebssitz des Beförderers, Betreibers (Halters) oder Eigentümers:

6. Beschreibung des Fahrzeugs:¹⁾

7. Fahrzeugbezeichnung(en) gemäß 9.1.1.2 des ADR²⁾

EX/II EX/III FL OX AT

8. Dauerbremsanlage:³⁾

- Nicht zutreffend
- Die Wirkung nach 9.2.3.3 des ADR ist ausreichend für eine Gesamtmasse der Beförderungseinheit von _____ t⁴⁾

9. Beschreibung des (der) festverbundenen Tanks/ des (der) Batterie-Fahrzeuge(s) (wenn vorhanden)

- 9.1 Tankhersteller:
- 9.2 Zulassungsnummer des Tanks/des Batterie-Fahrzeugs:
- 9.3 Herstellungsnummer des Tanks/Identifizierung der Elemente des Batterie-Fahrzeugs:
- 9.4 Herstellungsjahr:
- 9.5 Tankcodierung gemäß 4.3.3.1 oder 4.3.4.1 des ADR:
- 9.6 Sondervorschriften gemäß 6.8.4 des ADR (falls zutreffend):

10. Zur Beförderung zugelassene gefährliche Güter:²⁾

Das Fahrzeug erfüllt die Anforderungen zur Beförderung gefährlicher Güter, entsprechend der (den) unter Nummer 7 genannten Fahrzeugbezeichnung(en)

- 10.1 Im Falle eines EX/II- bzw. EX/III-Fahrzeugs³⁾
 - Güter der Klasse 1 einschließlich Verträglichkeitsgruppe J
 - Güter der Klasse 1 ausgenommen Verträglichkeitsgruppe J
- 10.2 Im Falle eines festverbundenen Tanks/ Batterie-Fahrzeugs³⁾
 - Es dürfen nur Stoffe befördert werden, die gemäß der unter Nr. 9 angegebenen Tankcodierung und den unter Nr. 9 angegebenen eventuellen Sondervorschriften zugelassen sind⁵⁾
 - oder
 - es dürfen nur die folgenden Stoffe (Klasse, UN-Nummer, und falls erforderlich Verpackungsgruppe und offizielle Benennung für die Beförderung) befördert werden:

Es dürfen nur Stoffe befördert werden, die nicht dazu neigen, gefährlich mit den Werkstoffen des Tankkörpers, der Dichtungen der Ausrüstung und der Schutzauskleidung (falls vorhanden) zu reagieren.

11. Bemerkungen:

12. Gültig bis:

Stempel der Ausgabestelle

Ort, Datum, Unterschrift

¹⁾ Entsprechend den Begriffsbestimmungen für Kraftfahrzeuge und Anhänger der Kategorien N und O gemäß Anlage 7 der Gesamtresolution über die Konstruktion von Fahrzeugen (R.E.3) oder der Richtlinie 97/27/EG

²⁾ Nichtzutreffendes streichen

³⁾ Zutreffendes ankreuzen

⁴⁾ Zutreffenden Wert eintragen. Ein Wert von 44 t beschränkt nicht die im (in den) Zulassungsdokument(en) angegebene „zulässige Zulassungs-/Betriebsmasse“.

⁵⁾ Stoffe, die der unter Nummer 9 angegebenen oder einer anderen gemäß der Hierarchie in Absatz 4.3.3.1.2 oder 4.3.4.1.2 zugelassenen Tankcodierungen unter Berücksichtigung der eventuellen Sondervorschrift(en) zugeordnet sind.

Sürücü ADR Belgesi

ADR 8.2 Bölümü gereğince tehlikeli madde taşıyacak olan sürücülerin mutlaka ADR Belgesine sahip olmalıdır. ADR Belgesi, sürücünün ADR eğitimine katıldığını ve yapılan sınavda başarılı olduğunu gösteren belgedir. Temel eğitim 2.5 gün sürmektedir. Tanker, patlayıcı madde, radyoaktif madde taşıyacak olan sürücüler 2.5 günlük eğitimi yanısıra ilave eğitim almak ve sınavlarda başarılı olmak zorundadır. ADR Belgesi 5 yıl geçerlidir.

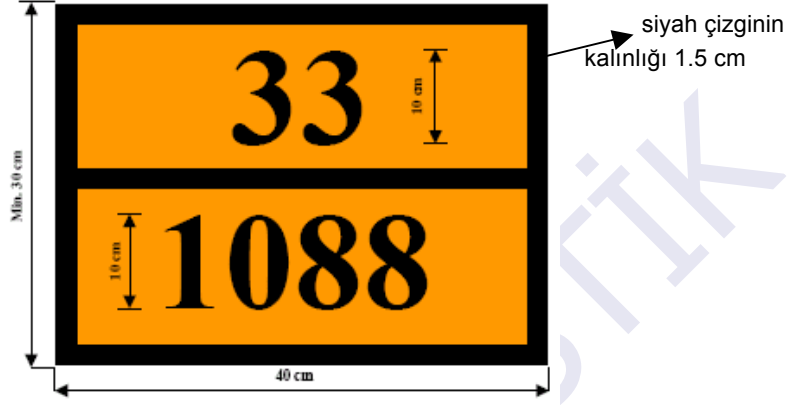
Temel kurs	18 ders saati+ pratik eğitim
Tanker taşımacılığı kursu	12 ders saati+ pratik eğitim
Sınıf 1 kapsamındaki madde ve malzemelerin taşınmasına ilişkin uzmanlaşma programı	8 ders saati
Sınıf 7 kapsamındaki radyoaktif maddelerin taşınmasına ilişkin uzmanlaşma programı	8 ders saati
1 ders saati= 45 dak.	

1 ADR-Bescheinigung über die Schulung der Führer von Kraftfahrzeugen zur Beförderung gefährlicher Güter		2 Name Mustermann Vorname(n) Ute geboren am 05.05.1968 Staatsangehörigkeit deutsch	
in Tanks ¹⁾ 33-000010542 anders als in Tanks ¹⁾		Ute Mustermann Unterschrift des Fahrers	
Nr der Bescheinigung 33-000010542		Ausgestellt durch Industrie- u. Handelskammer Hannover-Hildesheim Datum 09.05.2006	
(D) Gültig für Klasse(n) ²⁾		Unterschrift ³⁾ Mustermann	
in Tanks	anders als in Tanks	Verlängert bis	
X	X	durch	
2	2	Datum	
3	3		
4.1, 4.2, 4.3	4.1, 4.2, 4.3		
5.1, 5.2	5.1, 5.2		
6.1, 6.2	6.1, 6.2		
X	X		
8	8		
9	9		
bis zum ³⁾ 09.05.2006			
1) Nichtzutreffendes streichen. 2) Erweiterung der Gültigkeit auf andere Klassen siehe Seite 3. 3) Verlängerung der Gültigkeit siehe Seite 2.		4) und/oder Stempel der die Bescheinigung ausstellenden Behörde.	

ADR Belgesi örneği/Almanya

İşaretleme ve Etiketlendirme

Tehlikeli madde taşıyan tüm araçlar, araçlarında tehlikeli madde olduğunu gösteren portakal renkli, reflektörlü ikaz levhası bulundurmak zorundadır. İkaz levhası aracın önüne ve arkasına takılır.

İkaz levhası örneği tanker/ tank konteyner/silo tank/ dökme taşıyan araçlar için

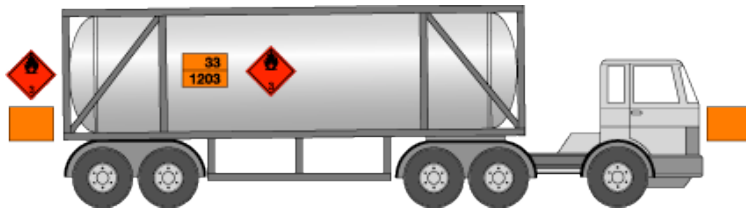
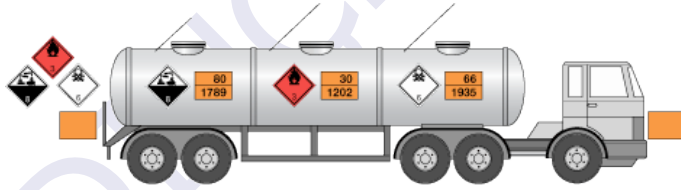
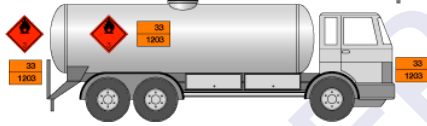
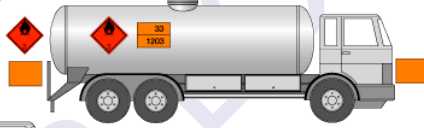
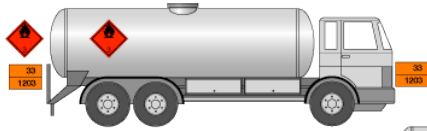
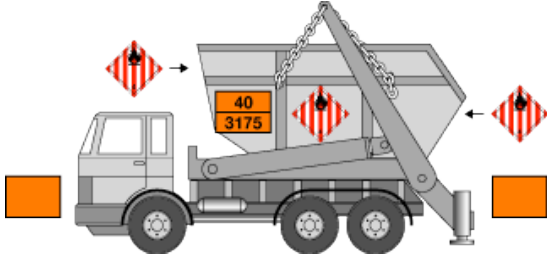
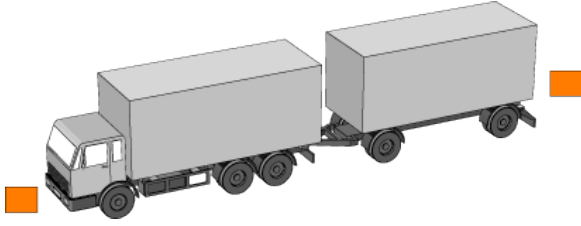
Tanker, silo tank, dökme, tank konteyner ile tehlikeli madde taşınması yapıldığında aracın önüne ve arkasına ikaz levhası takılır. Ayrıca, tankerdeki bölme sayısına göre de ikaz levhası sayısı değişmektedir, her bölmenin iki uzun kenarına levha takılır. İkaz levhası üzerine gelmesi gereken numaralar ADR Tablo A'da, Kaza Talimatında ve Taşıma Evrağında belirtilir.

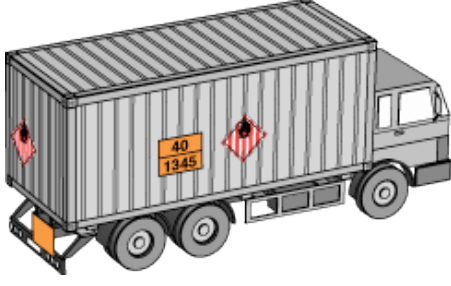
Paketler halinde tehlikeli madde taşıyan araçların (TIR, Kamyon vb.) ikaz levhaları üzerinde numara (bazı istisnalar hariç) bulunmamaktadır. Bu tür araçlarda sadece iki adet ikaz levhası bulunur (ön ve arkada).

Sürücü ikaz levhasının takılması ve çıkarılmasından sorumludur

İşaretlendirme örnekleri

Tehlike Numarası

Tehlike numarası, taşınan maddenin ne tür bir tehlikeye sahip olduğunu gösterir.

0 rakamı az bir riski/ ilave tehlikenin olmadığını gösterir. Örneğin, 60 zehirli madde anlamına gelir.

İkaz levhası üzerindeki rakamların anlamı:

2	Gaz etkisi
3	Yanıcı (sıvı, gaz, buhar) ve kendi kendine yanabilen sıvı madde
4	Yanıcı katı madde ve kendi kendine yanabilen katı madde
5	Yakıcı (oksitleyici)
6	Zehirli veya Bulaşıcı
8	Aşındırıcı (asidik)
9	Ani ve hızlı reaksiyon gösterme riski

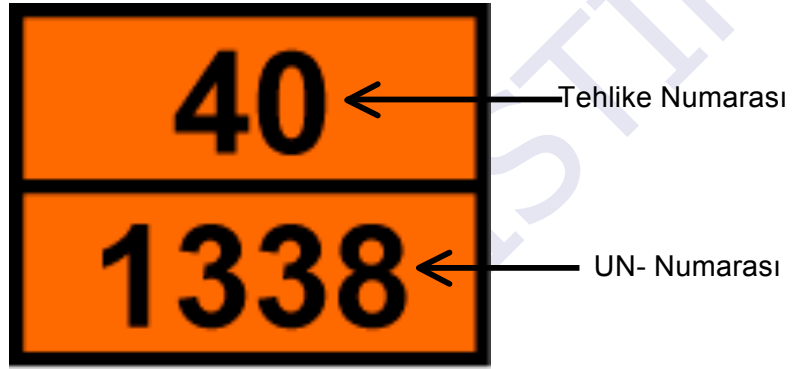
İkaz levhası üzerinde rakamın tekrarlanması, sözkonusu maddenin tehlikesinin çok arttığını, çok tehlikeli olduğunu ifade etmektedir. Örneğin, 66 çok zehirli madde anlamına gelmektedir.

İlave rakamın olması sözkonusu maddenin ilave tehlikesi olduğu anlamına gelmektedir. Örneğin, 46 yanıcı katı zehirli madde, 886 çok aşındırıcı zehirli madde demektir.

İkaz levhası üzerinde "X"nin anlamı ise, araçta bulunan maddenin kesinlikle "su" ile temas etmemesi gerektiği, su ile aşırı reaksiyon gösterdiği ve yanıcı gaz ürettiği anlamına gelmektedir.

- Sayıların tekrarlanması tehlikenin arttığını,
- 0 herhangi bir tehlike belirtmemekte olup, kendisinden önceki rakamın tehlikesi olduğunu,
- Tehlike numarasında "X" varsa, bunun su ile aşırı şekilde reaksiyona gireceğini gösterir.
- Bazı sayı kombinasyonlarının özel anlamları vardır:

22	derin dondurulmuş gaz, boğucu
X338	kolay yanabilen sıvı madde, aşındırıcı, su ile temasında tehlikeli reaksiyon gösterir
X42	Yanıcı katı, su ile temasında tehlikeli reaksiyon gösterir, yanıcı gaz yaymaktadır
44	yanıcı katı, yüksek derecede eritilmiş
539	yanıcı organik peroksit
33	Kolay yanabilen sıvı madde
90	Çevreye zararlı
99	Farklı tehlikeli madde, ısıtılmış durumda

Tehlike Etiketlerinin Takılması

İkaz levhasından ayrı olarak, tanker ve türevleri, tank-konteyner ile, dökme olarak tehlike madde taşıyan araçlarda, aracın iki uzun kenarına ve arkasına etiket (plakart) takılmalıdır. Konteynerlerde ise her dört tarafına etiket takılmalıdır.

İkaz levhası ve etiketler ancak araçta tehlikeli madde kalmamışsa kapatılabilir ve çıkartılabilir. Boş temizlenmemiş tanker dolu bir tankerden daha tehlikeli olduğu için, tankerler ve dökme taşımacılar boş ve temizlenmiş ise ancak ikaz levhalarını ve etiketlerini kapatabilir.

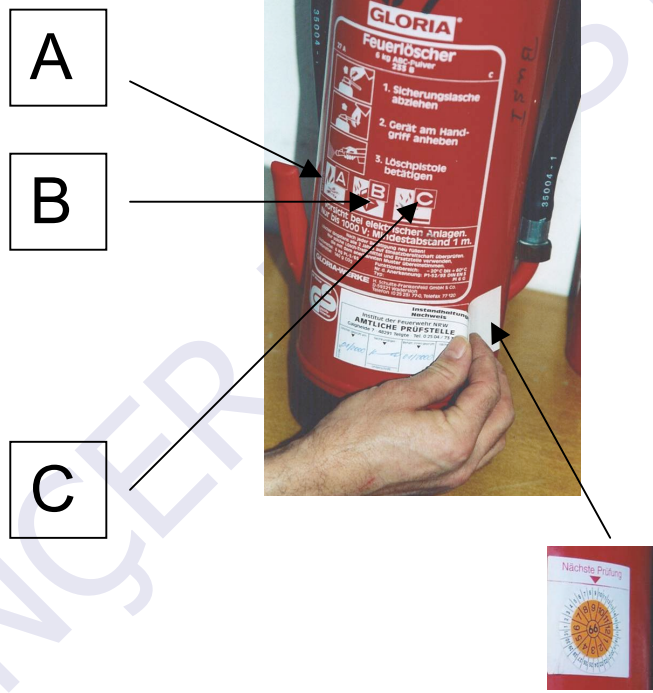
Yangın

Söndürücüleri Tehlike madde taşıyan araçlarda mutlaka yangın söndürücüler bulunmalıdır.

- 7.5 Ton üzeri araçlarda- toplam 12 kg (2x 6kg)
- 3.5 Ton- 7.5 T arası araçlarda- toplam 8 kg (6kg+2kg)
- 3.5 Ton altında araçlarda- toplam 4 kg (2x 2kg)

Yangın söndürücülerine ulaşım kolay olmalıdır. Yangın söndürücüleri başlangıç yangınların müdahalesi için uygundur. Sürücünün mutlaka yangın tüpünü kullanımı konusunda eğitilmiş olması gerekmektedir. Yangın tüpleri her iki yılda bir kontrolden geçmelidir.

Tehlikeli madde taşıyan araçların yangın tüpleri A, B ve C yangın sınıflarını kapsamak zorundadır.

Yangın Sınıfları

Katı Yanıcı Maddeler

Sıvı Yanıcı Maddeler

Yanıcı Gazlar

Teçhizat

Araçta bulunması gereken diğer teçhizatlar:

- Uyarı Levhaları
- Teker büyüklüğüne uygun 2 adet takoz
- El feneri (tanker taşımalarında Ex-proof)
- İkaz yelesi
- Gaz maskesi
- Göz yıkama duşu ve steril/destile göz yıkama suyu
- Kova/Toplama havuzu
- Kum torbası veya buna benzer absorbe özelliği olan tozlar
- Baret
- Koruyucu gözlük
- Koruyucu tulum, elbise
- Koruyucu eldiven
- Çizme (antistatik tabanlı, ucu demirli)
- Kürek
- Fırça
- Emniyet şeridi (kaza yerinin emniyete alınması için)

Sürücü yola çıkmadan önce teçhizatlarını kontrol etmelidir. Taşıyan teçhizatların kullanımına ilişkin sürücüyü bilgilendirmelidir. Sürücü koruma teçhizatını gerektiği zaman kullanmalıdır. Unutulmamalı ki, yazılı talimatta yazan koruma teçhizatı mutlaka araçta olmak zorundadır.

Sigara

Yükleme ve boşaltma esnasında, aracın içinde, yakınında, etrafında sigara içmek yasaktır.

Güvenlik

Genel olarak dikkat edilmesi hususlar

- Yük emniyeti, yükün emniyetini sağlayacak yeterince germe kayışları vb. güvenlik malzemeleri bulunmalıdır.
- Paketler açılmaz
- Hasarlı paket yüklenemez
- Yiyecek ve gıda maddeleri, zehirli, bulaşıcı ve Sınıf 9'a ait maddelerle ayrı yüklenmelidir
- Sızıntı, akma sonrasında yeni bir yükleme öncesi mutlaka temizlik yapılması gerekmektedir- Reaksiyon tehlikesi
- Tankerler, özellikle yanıcı sıvı maddelerde, dolum ve boşaltma esnasında mutlaka topraklanmalıdır. (Yanma noktası 61°C ve altında olan sıvı maddelerde)
- Yükleme ve boşaltma esnasında motor kapatılmalıdır. Motor sadece pompa vb. teçhizatı çalıştırıyorsa çalışabilir.
- Araçta sürücünün dışında kimse olamaz.
- Birlikte yükleme yasaklarına dikkat edilmelidir.
- Etiketsiz, paket kodlaması, UN- Numarası üzerinde olmayan ambalajlar yüklenemez.
- Yırtılmış, okunulması zor, karalanmış etiketli paketlerin yüklenmesi yasaktır.

Tehlikeli* Madde Güvenlik Danışmanı

Tehlikeli Madde,

- taşıyan,
- paketleyen,
- yükleyen
- dolduran veya boşaltan,
- gönderen,
- alan veya depolayan

firmalar, bünyelerinde tehlikeli madde güvenlik danışmanı (Safety Advisor) bulundurmak zorundadır. Danışman firma içerisinde tehlikeli maddelerin kurallara uygun yapıldığını, çevreye zarar verilmediği hususları denetler ve herşeyin doğru yapılması konusunda yardımcı olur (ADR 1.8.3.1).

Görevi;

- tehlikeli maddelerle doğru çalışıldığını, bu yönde gerekli yönlendirmeyi ve organizasyonunu yapar
- çalışanları tehlikeli maddeler hakkında bilgilendirir ve eğitir
- firma yönetimine, yerel makamlara ve bağlı olduğu kurumlara yıllık raporlar hazırlar. Söz konusu raporlar 5 yıl saklanır ve yetkili makamlar istediği zaman vermek zorundadır
- tehlikeli maddelere ilişkin yapılan faaliyetlerin ADR hükümlerine göre yapıldığını gözlemler, yapılmasına ilişkin organizasyonu ve sistemi kurar
- denetim yapar

* Dangerous Goods Safety Advisor

Sonuç

Tehlikeli yüklerin taşınması, her dönemde özen gösterilmesi gereken özel bir takım düzeneklerin varlığını ve ayrı bir taşıma sistemi gerekli kılmıştır. Tehlikeli maddelerin hayatımızın vazgeçilmesi unsurları olması ve yıllar itibarıyla karayolu taşımasında artış göstermesi itibarıyla, bu taşıma türünün belli ve uluslararası kabul görmüş esaslara bağlanması ihtiyacını ortaya koymuştur. Bu vesileyle Tehlikeli Yüklerin Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Avrupa Anlaşması (ADR), Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) tarafından düzenlenmiş, 30 Eylül 1957 tarihinde Cenevre'de imzalanarak 29 Ocak 1968 tarihinde de yürürlüğe girmiştir.

ADR Anlaşması, belli istisnalar dışında bu anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi koşuluyla, karayolu araçlarıyla uluslararası tehlikeli yük taşımacılığının yapılabilmesine imkan sağlamakta olup, bir ülke nakliyecisinin diğer bir ülkeye tehlikeli yük taşımasına izin vermektedir.

Söz konusu anlaşmaya bugün 43 ülke üye.

ADR Anlaşmasının amaçları şunlardır.

- Karayoluyla uluslararası taşımacılıkta güvenliğin artırılması,
- Tehlikeli yüklerin taşınmasına ilişkin Birleşmiş Milletler tavsiyelerine dayanarak tehlike atıklar dahil olmak üzere tehlikeli maddelerin sınıflandırılması, paketlenmesi, etiketlenmesi ve test edilmesine ilişkin hükümlerin, diğer taşıma biçimleri (deniz, hava, demiryolu) ile uyumlu bir şekilde ortaya konulması
- Karayoluyla tehlikeli yük taşıyan araçların yapımı, donanımı ve işleyişine yönelik şartların belirlenmesi.

Uluslararası taşımalarda üye ülkeler arasında uyumun sağlanması ve Avrupa Birliği içerisinde serbest ticaretin kesintisiz işlemesi amacıyla ADR Anlaşması'nın A ve B Ekleri, AB tarafından da benimsenmiş bulunmaktadır. Anlaşma, AB'ne üye ülkelerin toprakları üzerinde gerçekleştirilen tehlikeli yük taşımalarının düzenlenmesinin temel dayanağı olarak kabul edilmektedir. Tehlikeli eşya taşımacılığına üye ülke yasalarının uyumlaştırılmasına yönelik olarak çıkarılan 21 Kasım 1994 tarih ve 94/55/ EC sayılı Konsey Direktifi, ADR Anlaşmasının

1 Ocak 1997 tarihinden itibaren AB'ne üye ülkelerde uygulanmasını zorunlu kılmıştır. Esasen, bir ülkenin ulusal mevzuatının uluslararası mevzuattan ayrı güncellenmesi gerçekçi değildir.

Anlaşmanın A ve B ekleri 9 kısım halinde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Ek-A

Bölüm 1- Genel Hükümler

Bölüm 2- Sınıflandırma

Bölüm 3- Tehlike Madde Listesi, sınırlı miktarda paketlenmiş tehlikeli maddelere ilişkin özel hükümler ve istisnalar

Bölüm 4- Paketlerin, IBC'lerin, Büyük Paketlerin, Tankların Kullanımı

Bölüm 5- Sevkiyat prosedürleri

Bölüm 6- Paketlerin, IBC'lerin, Büyük Paketlerin, Tankların yapımı ve testlerine yönelik şartlar

Bölüm 7- Taşıma, Yükleme, Boşaltma ve elleçleme koşullarına ilişkin hükümler

EK- B

Bölüm 8- Araç ekibi, teçhizatı, faaliyeti ve dokümantasyonuna yönelik zorunluluklar

Bölüm 9- Araçların yapımı ve onayına ilişkin şartlar

Anlaşmanın kabul edilmesi, Türkiye'nin Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlar ile bütünleşmesine katkı sağlayacaktır. Türkiye'nin ADR Anlaşması'na taraf olmasıyla birlikte hem uluslararası taşımalarda hem de yurt içi taşımalarında tehlikeli yük taşıması uluslararası standartlarda ve çok daha güvenli yapılacaktır.

ADR Konvansiyonu'na bağlı olarak 25 Şubat 2007 tarihine kadar uygulamaya yönelik yönetmelik Ulaştırma Bakanlığı KUGM tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulması planlanmaktadır.

ADR Konvansiyonu'nun işverenlere yönelik pek çok yükümlülükleri bulunmakla birlikte, bundan böyle tehlikeli madde taşımalarına yönelik olarak bir dizi tedbiri zorunlu kılacaktır:

1- Tehlike Madde Güvenlik Danışmanı (DGSA) istihdamı gerekmektedir.

2- Tehlikeli madde taşıyan aracın sertifikasyonu: Aracın teknik spesifikasyonlarının uluslararası düzeyde kabul edilen kriterlere uygunluğu gerekmektedir.

3- Tehlike madde taşıyan aracın sürücüsünün sertifikasyonu: Sürücülerin tehlikeli madde taşıması ile ilgili uygun mesleki eğitim tamamlamaları ve her üye ülkenin konuyla ilgili birimi veya yetkili otoritesi tarafından verilen bir sertifika almaları gerekmektedir.

Söz konusu hükümler, diğer taraftan asıl işverenin yükümlülükleri arasında yer aldığından uygulamaya yönelik altyapının oluşturulması ve geliştirilmesi açısından gerekli girişim ve düzenlemelerin de bu çerçevede ele alınarak kısa zamanda sonuçlanması gerekmektedir.

Unutmayınız! Tehlikeli maddelerin taşınmasında, eğer tüm taraflar gerekli şartları yerine getirirse, o zaman tehlikeli bir taşıma olmayacaktır.